

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

TONGEREN, DEN 15 OCTOBER.

Drukpersvrijheid.

Wij hebben reeds vroeger gesproken over den aanslag begaan op de vrijheid der drukpers door de agenten van minister Bara. Onder voorwendsel dat het brugse weekblad, *het Jaer 30*, een drukpersmisdrijf begaan had, hebben de procureurs met hunne gendarmen eenen inval gedaan in de bureelen van het blad, zijne papieren en registers mede genomen en den uitgever zelve gelijk eenen misdadiger naar het gevangenishuis geleid.

Alle onafhankelijke bladen van het land hebben het gedrag der rechtshandhaving van Brugge gelaakt. Ziehier hoe zich bedroef nogmaals het *Handelsblad* van Antwerpen uitdrukt:

« Men zit in de hooge wereld te Brussel geweldig in de war met de brutaliteiten door de parketten van Kortrijk en Brugge begaan; *l'Echo du Parlement* weet niet recht meer hoe zich uit de klem te trekken.

» Zoo zegde den 2 oktober dit blad, dat er wel degelijk kwestie was van een drukpers-over-treding; het *Jaer 30* had de misdaden van St-Denis geprovokeerd.

» Den 10 oktober verandert de kaart; de artikels van dit blad zijn niet meer strafwaardig; de uitgever heeft niets in die zaak te zien; er is enkel kwestie van een onderzoek van gemeenzaam recht, gericht tegen eenen priester.

» Maar als de artikels van het *Jaer 30* niet strafbaar zijn, al er geen drukpers-proces is, waartoe hebben dan de huiszoekingen gedoend? Waarom de inbetslagemingen, zelfs van de registers van abonnement? Waarom die lange verhooren? Waarom die gevangenis? Waartoe diende dan het manuscript? Waarom werd Van den Bergh in de gevangenis gehouden, zelfs na de aflevering van het manuscript, dat den verantwoordelijken schrijver deed kennen?

» Op die vragen, door de *Patrie* voorgesteld, wacht men zich wel te antwoorden. Ziende dat men een ongelooflijke dwaasheid heeft begaan, zou men willen achteruit kruipen; doch de feiten zijn goed gekend, zijn duidelijk en M. Bara zal er de gevolgen van dragen.

« En hoe heeft men den uitgever van het *Jaer 30* behandeld? Inderdaad, zoo erg, alsof hij een moordenaar was geweest; hij werd bewaakt door vier gendarmen; men verbood hem, van hinnen te gaan veranderen en hij moest zich verkleeden in den boek zijner kamer, in tegenwoordigheid der gendarmen; het schoon hinnen is hem eerst in de gevangenis gebracht; een rijtuig, dat hij zelf betaalde, bracht hem naar de gevangenis; hij werd getransporteerd door vier gendarmen en te Brugge werd hij in 't geheim gezet. En echter verklaart men, dat hij in niets schuldig is. Zou men strenger kunnen te werk gaan met eenen moordenaar? »

Pauselijke Zouaven.

Men verzoekt ons het volgend bericht bekend te maken:

« Het centraal comiteit der pauselijke werken ontvangt met dankbaarheid den tabak en de cigaren aangeboden voor de zouaven te Roomen. Doch het comiteit kan zich niet gelasten van de verzending van tabak of cigaren bestemd aan den eenen of den anderen zouaf in het bijzonder. Om alle vergissing te beletten, zal geen pak voor Roomen in de bureelen van het comiteit aangenomen worden, (Populierenstraat 9, te Brussel), tenzij hetzelfde vergezeld zij van de juiste en volledige aanduiding van hetgeen het behelst. »

Onlusten in het Walenland.

In den *Journal de Charleroi* vinden wij de volgende bijzonderheden over de werkstaking:

Het gerucht, dat er nogmaals eene werkstaking plaats had in verschillende steenkoolmijnen was vrijdag middag te Charleroi in omloop, en de dagbladen van Brussel deelden zaterdag morgen depechen mede, welke deden veronderstellen, dat de toestand zeer ernstig was. Zalks is echter zeer overdreven. Ziehier den wesenlijken toestand de oorzaak der werkstaking:

Sedert de maand mei arbeidden een dertigtal werklieden in eene nieuwe ader van den put n° 1 der vereenigde steenkoolmijnen. In den beginne was de grond zeer slecht en ofschoon men de mijnwerkers 3 fr. per meter betaalde, wonnen zij slechts fr. 3,14 tot 3,55 per dag; soms ook nog wel minder, alsjan nam men de moeilijkheden, welke zij moesten overwinnen, in

aanmerking, en men stond hun eene bijlage toe. Daar de ader allengs in beteren toestand kwam, wonnen de mijnwerkers fr. 3,92 tot 5,50; eenigen trokken zelfs fr. 6,82. Woensdag was er no; geen definitief akkoord gesloten, zooals zulks gewoonlijk plaats heeft voor de werken, en men kondigde de arbeiders aan, dat men, te beginnen van 15 oktober, hun dagloon zou verminderd hebben. Volgens de bepaalde prijzen konden zij fr. 3,70 tot 5,70 winnen. De mijnwerkers namen deze nieuwe voorwaarden niet aan, doch zetten hun werk voort.

Degenen, waarover wij spreken, werkten in den dag. De anderen, die met den nacht arbeidden en gemiddeld 4 fr. wonnen, ondergingen geene verandering. Donderdag avond staakten zij echter hun werk. Hun voorbeeld werd 's anderendaags door anderen gevolgd. Van de 280 werklieden daalden er vrijdag 60 en zaterdag 90 in den put. Er is hier nog altijd kwestie van den put n° 1 der vereenigde steenkoolmijnen.

In den put n° 2 van dezelfde koolmijn, waar het dagloon niet was verminderd geworden, staakte men vrijdag den arbeid. De werklieden vereenigden zich op den koer der woning van den directeur. De heer Debal begaf zich in hun midden. Zij vroegen hem eene verhooging van dagloon. De heer Debal antwoordde, dat hij hunne vraag niet kon toestaan, dewijl het middelmataige dagloon reeds tot 4 fr. beliep, en de toestand hem niet toeliet boven dit cijfer te gaan.

Eenigen hunner begaven zich alsdan naar Montigny-sur-Sambre, waar de werklieden van den put n° 1 van het Land van Luik, ook den arbeid haalden gestaakt. Een gedeelte dezer werklieden volgde zich bij hunne gezellen van Mamburg; en ging naar den put *Résolu*, waar zij al de werklieden deden bovenkomen. Vanlaar richtten zij zich naar *St-Agnès*, om hetzelfde te doen; doch men had hen voorgekomen.

Onderdicht van hetgene er gebeurde, bevond de gendarmerie zich reed aan dezen put. Zij was ondersteund door eene compagnie van het 9e linieregiment. In alle richtingen liepen de werkstakers uiteen. De gewapende macht bleef eenige uren ter plaatse. Alles bepaalde zich hierbij.

Gisteren morgen, om 2 ure, heeft de gendarmerie te paard, onder bevel van den luitenant de Hollain, onze stad verlaten, om op verkenning uit te gaan. Een bataillon van het 9^e linieregiment heeft zich een uur later naar Gilly begeven.

Alles is kalm. Maar de mijnwerkers der *Epine* hebben geweigerd te arbeiden. Dus hebben nu twee putten der vereenigde steenkoolmijnen, een put van het land van Luik en der *Epine*, den arbeid gestaakt, omdat er geene werklieden zijn.

Deze werkstaking bezit het dreigend karakter niet van de twee voorgaande. De werklieden maken zich aan geene wanordelikheden plichtig, doch zij schijnen opgestoot te zijn. Wij raden hun aan, kalm te wezen, en vooral rekening te houden der moeilijkheden van den toestand. De handel in steenkolen is zeer levendig.

De werkstaking kan niet anders dan tot nadeel van het lot des werkmans en datgene zijner familie strekken.

De *Unions de Charleroi* deelt nog de volgende bijzonderheden over de werkstaking mede:

« Eene korrespondentie uit Brussel meldt, dat er in het departement van oorlog schikkingen genomen zijn, om troepen bij de eerste vraag te zenden naar Charleroi.

» Wij hopen dat eene versterking van bajonetten niet noodig zijn zal, om de orde te handhaven in onze koolputten. Reeds is de kalmte bijna overal hersteld. Dezen morgen zijn de werken met veel vlijt hernomen in de meeste mijnen, namelijk in het nummer 2 van Mamburg, die sedert vrijdag stil lag. Wij veruuenen nogtans te weten, dat de werkstaking in het land van Luik (Montigny) voortduurt. Men verzekert zelf dat een zeker getal werklieden rond dien put post gevat hebben om hunne kameraden die lust hebben voor het werk er van af te houden. »

Van een anderen kant vinden wij in het *Journal de Charleroi* de volgende nota, die aan dit blad gezonden werd door een werkmans die getuige was van een der meetingen, welke zondag te Montigny sur Sambre plaats gehad hebben:

» De internationale Associatie der werkers heeft gisteren talrijke meetingen gehouden in ons arrondissement. Verscheidene afdeelingen uit den omtrek, onder andere die van Montigny, hebben eenige leden van Brussel onthouden, om hen ter hulp te komen met hunne raadgevingen. Na tot de werklieden gesproken te hebben over hunne rechten en plichten tijdens de werkstakingen, hebben deze heeren de werkers aangezet zich kalm te houden voor den oogenblik, dewijl de plaatselijke kassen niet sterk genoeg zijn om eene werkstaking in regel te ondersteunen.

» Alles schijnt te doen gelooven dat de werklieden de raadgevingen der afgevaardigden van

de Internationale Associatie zullen in praktijk stellen. »

Men schrijft uit Dinant, 13 oktober:

Een tamelijk korneus feit voor de Ardennen merkt men inden boomgaard van M. L. Gardeur op: Den 10 dezer maand stonden zijne appel-boomen zoo schoon in de bloem als in de maand juni.

De opbouw der kerk van Laken is in het laatste satsoe goed voortgegaan, zeggen sommige brusselsche bladen. De voltooiing wordt echter nog zoo spoedig niet te gemoet gezien, en er zullen daartoe nog wel eenige miljoenen noodig zijn. Ziehier wat wij in een blad lezen:

De opbouw der kerk van Laken is al 16 jaren in gang, en nog niet voltrokken; vele harde waarheden zijn in de Kamers, bij gelegenheid van nieuwe kredietaanvragen, naar het adres van den minister van justitie gezonden, doch ver van de door bevoegde mannen gedane opmerkingen in acht te nemen, schijnt de heer Bara er zich in te verlustigen, het tegendeel te bevelen van hetgeen het gezond verstand gebiedt.

Men weet dat de grondslagen gelegd zijn, om in Brussel een paleis van justitie op te richten, een gebouw, dat alweer een onbekenden hoop miljoenen gaat kosten; want de grondbouw althans is gewaardeerd op 2 miljoen, en het gebouw 10 miljoen; het begin gelijkt alreeds aan dat der kerk van Laken; menigmaal heeft men bouwstukken, in franschen steen gemaakt, moeten afwerpen, omdat die steen, sponsachtig zijnde, den regen insluipert en bij 't vriezen, den steen doet springen; dit aanhoudende vocht verwekt daarbij een soort van mos, dat al 't stof behoudt en den franschen steen op een vullen ruwen zoutsteen doet gelijken. Meent men nu, dat die steen verworpen is? In 't geheel niet, 't is hij, die gebruikt moet worden om een reusachtig gedenkteken in de hoofstad op te richten, en juist omdat de fransche bouwstof de tegenovergestelde eigenschappen bezit van den Belgischen steen van *Gobertange*, waarmee het stadhuus van Brussel en Leuven zijn gebouwd, en een bewonderenswaardig suij- en bijtelwerk behouden, ondanks de eeuwen, die er reeds verlopen zijn.

Ziehier waaraan de 25 miljoenen zullen besteed worden, die de heer Bara gevolgenlijk zal komen aanvragen. Het zijn dus niet alleen geweren, kanons en forten, maar ook anderen werkstukken die ons land moeten verarmen, wijl de miljoenen de fransche grenzen zullen overvliegen, terwijl dezelve binnen 's lands konden verdeeld worden!

— Ziehier het laatste bulletijn over den erfprijs:

« Kasteel van Laaken, 13 oktober.

» De dag van gisteren is tamelijk goed geweest, zoodat de algemeene toestand veranderd zij.

» Dr WIMMER Dr HENRIETTE.

— Bij een bezoek dezer dagen door den koning in het paleis van Brussel afgelegd, heeft Z. M. aan de werklieden eene som van 1000 fr. als belooning laten uitdeelen.

— Een ongeluk, toegeschreven aan de onvoorzichtigheid der ouders, heeft den 8 dezer te Assche, den dood veroorzaakt van het kind der echtelingen Baertexx Nauwelijks 8 maanden oud, bevond het zich gansch alleen in bus, nevens een open vuurhaard. Het is daarin gevallen en heeft zulke sterke brandwonden bekomen, dat 't kort nadien overleden is. Toen de ouders het kind vonden, was zijn een oog gansch uit.

Buitenlandsch nieuws.

DUITSCHLAND.

HARDNEKKIGHEID VAN HET PRUISISCHE GOVERNEMENT.

Men weet dat de oosterlijke provinciën van Pruisen verleden jaar getroffen werden door eenen verschrikkelijken hongersnood, en dat de naderende winter met schrik wordt te gemoet gezien; maar wat men misschien niet weet, is dat het pruisische gouvernement onverbiddehijk blijft, niettegenstaande al dit lijden; verre van de verhoorden hulp te bieden, perst het hen nog de giften af, die zij van de bijzondere heilzadigheid krijgen.

De geschiedens van het arme meisje van Gamblen welke op het oogenblik, dat zij van het weldadigheidscomiteit eenige thalers had gekregen om brood te koopen, de drij vierden van die kleine som werd afgenomen door den deurwaarder, gelast met het ontvangen der belastingen, die bijna ongelooflijke geschiedenis heeft eenen tegenhanger gehad, maar in grotere evenredigheden.

Bij besluit van 19 mei 1868 heeft de landraad Frenze de inwoners van Dundeyken, in

Oostelijk Pruisen, verwittigd, dat zij onmiddellijk ten hulle Koste, de groote baan van hun dorp moesten kassieren.

Te vergeefs hebben de gemeenteoverheden gereklaamd, eerst bij den voorzitter der regencie en dan bij den minister zelve; te vergeefs deden zij hebben dat eene gemeente, die jaarlijks 1200 thaler belastingen betaalt, in eenen tijd van hongersnood geene vermeerdering van 1500 thaler lasten kon betalen; dat overigens, de noodige bouwstoffen voor het aanleggen der baan op verre afstand lagen, en dat zoo de landbouwers de bebouwing van hun veld verwaarloosden, om de werken te verrichten, die men van hen eischte, zij letterlijk van honger zouden sterven; te vergeefs hebben zij gevraagd dat de staat hun zou ter hulp komen en een gedeelte der kosten dragen; men luisterde naar niets.

De vervolgingen zijn onmiddellijk begonnen tegen de ongelukkigen, die verklaarden niet te kunnen betalen; men heeft de meubelen aangeslagen en het vee verkocht; de deurwaarder van Koning Wilhelm heeft zelfs de vruchten verkocht, die nog aan de boomen hangen en de groenten in den grond; aldus heeft hij 607 thaler bijeen gekregen, dus minder dan de helft der gevraagde som. Gansch het land is in verslagenheid gedompeld en vele huisgezinnen zijn naar Chili, een menschelijker gouvernement gaan zoeken.

SPANJE.

Wat men te Barcelona doet.

Ziehier wat wij dienaangaande lezen in eene korrespondentie van 9 dezer:

De stad is rustig. Om het volk bezig te houden, heeft men bepaald de afbraak van het kasteel te beginnen en men heeft besloten dat eene korvet, welke gediend had om de personen, welke door het gewezen gouvernement tot de ballingschap veroordeeld waren, naar de Kanarische en Philippijnsche eilanden over te brengen, door de vlammen zou worden verwoest.

Dit vonnis is met plechtigheid uitgevoerd. De brand heeft een ganschen dag geduurd, tot groot vermaak van het volk.

De verslapping der zaken begint zich te doen gevoelen. Verscheidene fabrikanten hebben hunne werklieden moeten afklaeken, hetgeen, even als te Madrid, de oriënting van nationale werkingen zal noodzakelijk maken.

De revolutionaire junta van Barcelona heeft uitzendingen in de omstreken gezonden, om de municipaliteiten der dorpen mede te slepen, en hun haar programma te doen aannemen. Deze agenten zijn volkomen mislukt. Dit bewijst dat inden Catalonië aan de beweging deel neemt, de huiten niet met revolutionaire gevoelens bezield is.

Van bepaalde kandidaten voor den Spaanschen troon kan geen sprake zijn voor dat de Cortez zijn vergaderd. Wanneer dus wordt verhaald dat Prim de kandidatuur van Prins Alfred voorstaat, dat is dit minstens voorbarig. Al wat men zeggen kan, en dit wordt ook door Madridsche correspondenten der Engelsche dagbladen bericht, is, dat vele Spanjaards deze kandidatuur volstrekt niet verwerpelijk vinden. Een gisteren avond ontvangen telegram meldt, dat de hertog van Montpensier verlof heeft men zijne gemalin in Spanje terug te keeren. Daaruit volgt, ons behuuenen, niets ter gunste zijner kandidatuur. Montpensier werd verbannen, tegelijk met de aanvoeders der partij, die thans de teugels in handel heeft, en het is dus niet vreemd, dat dit verbod nu wordt opgeheven.

José Maria Orense, markies van Abaila, heeft een hevige republikaansch manifest uitgegeven, dat als volgt eindigt:

« Alwie achtung voor zich zelve heeft, aanvaardt geene kroon, die hij niet heeft gewonnen en waartegen eelken zich zou verzetten.

» Weg met de Koningin! »

De liberale drukpers heeft eenstemmig de afschaffing gevraagd van een edict, waarbij het werken op zon- en feestdagen wordt verboden.

Eene belangrijke tijding wordt door *le Gaulois* te Parijs afgekondigd; generaal Prim zou eenen brief aan prins Napoleon geschreven hebben, waarin hij verklaart dat het zijn wensch is met Frankrijk op goeden voet te blijven; dat hij de monarchie, als regeringsvorm, in Spanje vooruit zet, doch geen bepaald gedacht heeft over de keus die men te doen heeft. Die tijding, indien zij zich bevestigt, heeft hare waarde en doet zien, dat men in Spanje eigenlijk en enkel van persoon verandert, maar niet van regeringsvorm.